Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
INFOdoradca+
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Szwaczka ręczna

(753303)



Szwaczki, hafciarki i pokrewni

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Szwaczka ręczna

(753303)

Szwaczki, hafciarki i pokrewni

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Szwaczka ręczna (753303)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [829]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): https://pixabay.com/pl/no%C5%BCyczki-centymetrem-w%C4%85tek-igie%C5%82-1189948 [dostęp: 10.07.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU ... 3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności) ... 3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu ... 3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD ... 3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący ... 3
2. OPIS ZAWODU ... 4
2.1. Synteza zawodu ... 4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania ... 4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy) ... 5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne ... 7
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie ... 8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji ... 9
2.7. Zawody pokrewne ... 10
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE ... 10
3.1. Zadania zawodowe ... 10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie szycia ręcznego oraz dodatkowego szycia przy pomocy maszyn ... 10
3.3. Kompetencje społeczne ... 12
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu ... 13
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji ... 13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO ... 13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie ... 13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu ... 15
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów ... 16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie ... 16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO) ... 17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE ... 18
7. SŁOWNIK POJĘĆ ... 19
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze) ... 19
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe) ... 21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Szwaczka ręczna 753303

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Krawcowa.
- Krawcowa do szycia ręcznego.
- Krawcowa – plastyczka.
- Szwaczka.
- Szwaczka do prac ręcznych.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7533 Sewing, embroidery and related workers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006–2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w maju 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Magdalena Bojan-Jesiołowska – CHIC Warsaw sp. z o.o., Warszawa.
- Joanna Rokicka – LE METRE, Mińsk Mazowiecki.
- Karolina Pawłowska-Cyprysiak – Centralny Instytut Ochrony Pracy – BIP, Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Maria Widerszal-Bazyl – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Maria Konarska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – BIP, Warszawa.

Recenzenci:

- Ewa Jasińska – Zespół Szkół Skórzano-Odzieżowych, Radom.
- Iwona Włoskowicz – Zespół Szkół Odzieżowych, Fryzjerskich i Kosmetycznych nr 22, Warszawa.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Stanisław Chudoń – Związek Przedsiębiorców Przemysłu Mody Lewiatan, Warszawa.
- Elżbieta Ostrowska – Stowarzyszenie Włókienników Polskich, Łódź.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:
W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Szwaczka ręczna zajmuje się pracami wykonywanymi ręcznie przy produkcji odzieży, tekstyliów, wyrobów ze skór i futer. Ich zakres to m.in. wykończanie, ozdabianie, szycie całego wyrobu lub jego fragmentów, usuwanie błędów wykonania i kontrola jakości. W przypadku szycia całego wyrobu lub dużych fragmentów odzieży praca ręczna szwaczki ma na celu uszycie wyrobu odzieżowego o charakterze luksusowym.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Szwaczka ręczna wykonuje ręcznie te prace związane z szyciem, które nie mogą być wykonane maszynowo z powodów technicznych (np. brak odpowiednich maszyn do przyszywania guzików na nóżce) lub z powodów technologicznych (specyficzne wymagania procesu produkcji, np. ręczne obszywanie jedwabnych chusteczek, wytwarzanie odzieży miarowej w krawiectwie miarowym usługowym[9], krawiectwie miarowym luksusowym typu be spoke[3] i krawiectwie półmiarowym typu made to measure[10]).

Szwaczka ręczna może także wykonywać czynności związane z ostatecznym wykończeniem wyrobów, takie jak: obcinanie nitek, usuwanie niepotrzebnych elementów, usuwanie drobnych plam, składanie wyrobu przed pakowaniem, może także być odpowiedzialna za kontrolę jakości. W czasie niedostatecznego obciążenia jej stanowiska pracy bywa kierowana do pracy przy innych czynnościach, również takich, które są wykonywane za pomocą maszyn szwalniczych, typu stębnówka płaska[18], guzikarka[7], dziurkarka[5], ryglówka[15], napownica[11].

W dużych zakładach produkcyjnych szwaczka ręczna wykonuje czynności wyspecjalizowane i zrutynizowane, w małych zakładach praca jest zmienna. W szyciu wyrobów metodami tradycyjnymi szwaczka ręczna wykonuje prace wymagające znajomości tradycyjnych technik rzemieślniczych.

Sposoby wykonywania pracy

Szwaczka ręczna wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- ręcznym wykonywaniu operacji szycia, niezbędnych na różnych etapach produkcji (zszywanie elementów wyrobu, fastrygowanie, pętelkowanie, prucie, pikowanie, naszywanie elementów, naszywanie ozdób, naklejanie ozdób, podszywanie krawędzi, zaszywanie tymczasowych otworów, podwijanie, obrzucanie, wciąganie i zaszywanie gumy, mocowanie, doszywanie elementów, ręczne dzierganie dziurek, przyszywanie guzików, nabijanie nap i oczek, prasowanie po wykonanych czynnościach ręcznych (tzw. podprasówka[12]),
- ręcznym wykonywaniu zszycia całego wyrobu bez użycia maszyny do szycia,
- rozpoznawaniu i korygowaniu błędów powstałych przy wykonywaniu ww. czynności,

- maszynowym wykonywaniu czynności związanych z wykończeniem wyrobu – dzierganie dziurek, przyszywanie guzików, ryglowanie,
- rozpoznawaniu nieprawidłowości pracy powyższych maszyn, a następnie rozpoznawaniu i korygowaniu błędów powstałych przy wykonywaniu ww. czynności,
- wykonywaniu poleceń przełożonego lub odczytywaniu zapisów zawartych w dokumentacji technologicznej wyrobu w zakresie dotyczącym szycia ręcznego,
- kontrolowaniu jakości wyrobu zgodnie z dokumentacją technologiczną[4] wyrobu lub poleceniami przełożonego,
- naklejaniu elementów ozdobnych,
- naprawianiu możliwych do korekty ręcznej błędów poprzednich stanowisk,
- oczyszczaniu wyrobu z nitek, zabrudzeń, odklejaniu etykiet produkcyjnych,
- oznaczaniu wyrobu przez mocowanie lub naklejanie etykiet koniecznych do dystrybucji wyrobu oraz przyszywanie wszywek z przepisem konserwacji wyrobu.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca **szwaczki ręcznej** może być wykonywana w halach produkcyjnych, pomieszczeniach produkcyjnych, w wydzielonych pomieszczeniach na zapleczach sklepów i punktów usługowych. Jest ona wykonywana jest w pozycji siedzącej, najczęściej przy sztucznym oświetleniu.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Szwaczka ręczna wykorzystuje w działalności zawodowej m.in.:

- igły do szycia ręcznego,
- szydła,
- szydełka,
- naparstki,
- nożyce krawieckie,
- nożyczki do obcinania nitek,
- nożyczki do wycinania elementów,
- nożyki proste i tarczowe,
- agrafki,
- kredę krawiecką, pisak samoznikający, kredkę krawiecką lub mydełko krawieckie,
- szablony pomocnicze,
- centymetry krawieckie,
- linijki i ekierki,
- przymiary krawieckie,
- tekturę,
- środki chemiczne do usuwania kleju i zabrudzeń na wyrobach,
- etykietownice (metkownice) i etykiety,
- dźwignie do nabijania nap i oczek,
- nacinaki,
- nożyk do prucia[14],
- igłę dziewiarską[8],

- wybijaki otworów,
- dziurkacze,
- tymczasowe kleje odzieżowe,
- termiczne kleje odzieżowe w proszku i aplikatorach oraz kleje termotopliwe w pistolecie,
- chemiczne kleje odzieżowe w tubkach,
- maszyny typu: stębnówka płaska, stębnówka łańcuszkowa[17], dziurkarka, guzikarka, ryglówka,
- różnego typu guziki i zapięcia,
- różne asortymenty pasmanterii,
- różne typy dodatków krawieckich,
- duże stoły o odpowiedniej wysokości,
- oświetlenie naturalne i sztuczne wysokiej jakości,
- ergonomiczne krzesła.

Organizacja pracy

Szwaczka ręczna pracuje indywidualnie lub zespole. Zatrudniona w przedsiębiorstwie pracuje osiem godzin dziennie. Może również pracować samodzielnie w przedsiębiorstwie, lokalu własnym lub w domu przy wykonywaniu prac wymagających tylko szycia ręcznego.

Osoby zatrudnione jako szwaczki ręczne pracują w stałych godzinach w systemie jedno- lub dwuzmianowym lub systemie indywidualnej organizacji czasu pracy (prace wykonywane samodzielnie). Szwaczka ręczna może pracować w systemie czasowym[19] lub na akord[1].

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Szwaczka ręczna może być narażona na zagrożenia fizyczne, chemiczne, biologiczne i psychiczne:
- nadmierna ekspozycja na hałas w szwalni (praca maszyn szwalniczych),
- zwiększona wilgotność powietrza (obecność na szwalni wytwornic pary i automatów do prasowania z parą),
- nadmierna ekspozycja na pył i kurz w szwalni (składowanie i obróbka tkanin, użycie środków chemicznych, pleśnie),
- alergie na środki chemiczne zawarte w materiałach i dodatkach przeznaczonych do szycia,
- urazy mechaniczne jednorazowe – ukłucia, przeszycie palca, rany cięte (nieuważna obsługa maszyn i urządzeń do szycia, nożyc, igieł, szpilek),
- urazy palców i paznokci powtarzające się i pogłębiające stan chorobowy (oparzenia, wielokrotne ukłucia w tym samym miejscu),
- obciążenia kręgosłupa wynikające z wymuszonej, ciągłej pozycji siedzącej, często z pochyloną głową,
- obciążenie wzroku poprzez pracę wymagającą przybliżania przedmiotów do oczu i przy sztucznym oświetleniu, często nieodpowiednie oświetlenie stanowiska pracy,
- obciążenie psychiczne na skutek monotonnej pracy, rutynowych czynności i małych możliwości awansu.

Zagrożenia chorobami występujące w zawodzie:
- zwyrodnienia kręgosłupa,
- zwyrodnienia stawów, rwę kulszową,
- hemoroidy,
- choroby oczu,
- zaburzenia słuchu,
- choroby dróg oddechowych,
- choroby alergiczne,
- zastoje limfatyczne i opuchlizny z nimi związane,
- zaburzenia krążenia obwodowego,

- depresje, wypalenie zawodowe.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **szwaczka ręczna** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- czucie dotykowe,
- zręczność palców,
- zręczność rąk,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności
- udolnie manualne i techniczne,
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- wyobraźnia i myślenie twórcze,
- predyspozycje do wykonywania czynności manualnych w warunkach monotonnych,
- gotowość współpracy w zespole,
- zdolność podporządkowania się,
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą,
- zdolność do uczenia się posługiwania nowymi narzędziami;

w kategorii cech osobowościowych
- samodzielność,
- cierpliwość,
- dokładność,
- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- wytrwałość,
- samokontrola,
- wytrzymałość na długotrwałe siedzenie,
- inicjatywność w zakresie usprawniania pracy poprzez zastosowanie różnych lub nowych narzędzi,
- gotowość do pracy pod presją czasu,
- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- zainteresowanie poszerzaniem zakresu metod pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach*: *3.3. Kompetencje społeczne; 3.4.Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Praca **szwaczki ręcznej** zaliczana jest do lekkich prac fizycznych o charakterze manualnym. Wymaga przede wszystkim dobrej koordynacji wzrokowo-ruchowej, dobrego, odpornego na zmęczenie wzroku oraz zdolności do rozróżniania barw. Ponadto istotna jest też w tym zawodzie sprawność kończyn górnych – zręczność manualna oraz ogólnie dobra kondycja psychofizyczna. Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu szwaczki ręcznej mogą być choroby alergiczne związane z uczuleniem na pył i kurz.

Przeciwwskazania do pracy w tym zawodzie to m.in.:
- krótkowzroczność powyżej 8 OD,
- ślepota,
- niepoddająca się korekcji nadwzroczność,
- nieprawidłowe widzenie barw,
- zawężenie pola widzenia,
- niesprawność kończyn górnych,
- choroby układu krążenia, w których niewskazany jest długotrwały bezruch (żylaki, zaburzenia przepływu krwi, zespół niespokojnych nóg) lub pozycja siedząca (hemoroidy),
- choroby układu limfatycznego, w których niewskazany jest długotrwały bezruch lub pozycja siedząca (cellulitis w formie zapalenia tkanki łącznej, obrzęki związane z zastojem limfy),
- podatność na alergie,
- zwyrodnienia układu kostno-stawowego w obrębie kończyn górnych,
- zaburzenia zmysłu dotyku, szczególnie nadwrażliwość.

WAŻNE:
O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) w systemie edukacji zawodowej w Polsce nie kształci się w zawodzie **szwaczka ręczna**.

W przypadku zawodu szwaczka ręczna nie występują specyficzne wymagania w zakresie specjalistycznego czy kierunkowego wykształcenia zawodowego.

Wykształcenie, przydatne do wykonywania zawodu szwaczka ręczna można zdobyć:
- na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) w zawodach pokrewnych: krawiec, pracownik pomocniczy krawca (kształcenie wyłącznie dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim),
- kończąc kwalifikacyjne kursy zawodowe (dla osób dorosłych) w wyżej wymienionych zawodach,
- na drodze rzemieślniczego przygotowania zawodowego w zawodzie krawiec.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **szwaczka ręczna** pożądane jest posiadanie dokumentów (certyfikat lub zaświadczenie), potwierdzających ukończenie kursu/szkolenia w zakresie krawiectwa.

Pracę w zawodzie mogą podejmować także osoby legitymujące się:
- świadectwem czeladnika lub dyplomem mistrza w zawodzie pokrewnym krawiec, wydanym przez Izbę Rzemieślniczą,

- świadectwem/dyplomem (wydanym przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną) potwierdzającym kwalifikacje: AU.14 Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych (w zawodzie pokrewnym krawiec), AU.03 Projektowanie i wytwarzanie prostych wyrobów odzieżowych (w zawodzie pokrewnym pracownik pomocniczy krawca).

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W zawodzie **szwaczka ręczna** pracownicy z dużym doświadczeniem oraz mający wykształcenie średnie lub średnie branżowe mogą awansować np. na stanowiska brygadzistów w zakładach szwalniczych lub mistrza w warsztacie rzemieślniczym.

W tym zawodzie możliwy jest awans poziomy, czyli powierzenie nowych obowiązków (np. wykonywanie drogich i trudnych elementów, obsługa wyspecjalizowanych maszyn szwalniczych, ostateczna kontrola jakości).

Szwaczka ręczna może ponadto rozwijać się zawodowo poprzez:
- udział w szkoleniach organizowanych w przedsiębiorstwie przez: stowarzyszenia i inne organizacje branżowe, producentów maszyn szwalniczych lub w wyspecjalizowanych ośrodkach szkoleniowych i warsztatach rzemieślniczych,
- rozszerzenie swoich kompetencji zawodowych, podejmując kształcenie lub szkolenie w zawodach pokrewnych,
- potwierdzenie kwalifikacji i uzyskanie np. dyplomu technika przemysłu mody (w zawodzie pokrewnym), a następnie (posiadając świadectwo maturalne) podjęcie studiów wyższych np. na kierunku projektowanie ubioru i zarządzanie technologią; po uzyskaniu tytułów inżyniera lub magistra inżyniera otwierają się dalsze możliwości awansu na stanowiska kierownicze i specjalistyczne w branży odzieżowej i włókienniczej,
- uruchomienie własnej działalność gospodarczej i świadczenie usług krawieckich.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **szwaczka ręczna** nie ma możliwości potwierdzenia kompetencji zawodowych w edukacji formalnej.

Możliwe jest potwierdzanie kompetencji przydatnych do wykonywania zawodu szwaczka ręczna przystępując:

- do egzaminu czeladniczego lub mistrzowskiego (przed Izbą Rzemieślniczą) w zawodzie pokrewnym krawiec; do tego egzaminu mogą przystępować zarówno absolwenci nauki zawodu u rzemieślnika, jak również osoby, które kompetencje nabyły poprzez doświadczenie w pracy,
- do egzaminu (przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną), także w trybie eksternistycznym, potwierdzającego kwalifikację w zawodach pokrewnych w zakresie kwalifikacji: AU.14 Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych (krawiec), AU.03 Projektowanie i wytwarzanie prostych wyrobów odzieżowych (pracownik pomocniczy krawca).

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **szwaczka ręczna** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik przemysłu mody[S]	311941
Bieliźniarz	753101
Gorseciarka	753102
Kapelusznik-czapnik	753103
Krawiec[S]	753105
Modystka	753107
Rękawicznik	753108
Konstruktor odzieży	753201
Krojczy	753202
Hafciarka	753301
Pracownik pomocniczy krawca[S]	932915

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **szwaczka ręczna** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

Z1 Przygotowanie miejsca pracy do szycia ręcznego.
Z2 Planowanie pracy szycia ręcznego.
Z3 Szycie ręczne.
Z4 Montowanie ozdób i dodatków.
Z5 Szycie maszynowe.
Z6 Wykonywanie czynności wykończeniowych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie szycia ręcznego oraz dodatkowego szycia przy pomocy maszyn

Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie szycia ręcznego oraz dodatkowego szycia przy pomocy maszyn obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowanie miejsca pracy do szycia ręcznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zastosowanie narzędzi, maszyn, prefabrykatów odzieżowych[13] potrzebnych do pracy; • Zasady działania narzędzi i maszyn potrzebnych do pracy; • Zasady obchodzenia się z prefabrykatami potrzebnymi do pracy, aby uniknąć ich zniszczenia; • Zasady konserwacji narzędzi i maszyn; • Zasady zachowania ergonomicznej pozycji ciała podczas pracy.	• Przygotowywać odpowiednie narzędzia i prefabrykaty do pracy; • Przygotowywać lub zwrócić się o przygotowanie maszyn potrzebnych do pracy; • Przewidywać zużycie narzędzi i prefabrykatów potrzebnych do pracy; • Przygotowywać listę zamówienia brakujących narzędzi i prefabrykatów; • Utrzymywać w należytym stanie stanowisko pracy oraz urządzenia i prefabrykaty; • Rozpoznawać nieprawidłowości pracy narzędzia lub maszyny;

	• Usuwać usterkę narzędzia; • Zgłaszać usterkę maszyny.

Z2 Planowanie pracy szycia ręcznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zakres obowiązków na swoim stanowisku pracy; • Pożądaną kolejność wykonywanych zabiegów technologicznych; • Zasady zamiany kolejności wykonywanych zabiegów technologicznych; • Zasadność tworzenia kart operacji zawierających opisy zabiegów technologicznych; • Zasady BHP w zakresie pracy ręcznej w szwalni; • Zasady etyki zawodowej i kultury.	• Ustalać priorytety w wykonywaniu zadań, o ile nie zostanie udzielona instrukcja od przełożonego; • Planować pracę zgodnie z zakresem obowiązków; • Przestrzegać zasad BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska w zakresie pracy ręcznej w szwalni; • Przygotowywać odpowiednie narzędzia i prefabrykaty do pracy; • Modyfikować dobór narzędzia w zależności od zmienności wykonywanego zadania; • Czytać kartę operacji w celu zrozumienia sposobu wykonania zabiegu technologicznego; • Słuchać ze zrozumieniem instrukcji ustnych w celu zrozumienia sposobu wykonania zabiegu technologicznego; • Zadawać pytania dotyczące zleconej czynności; • Przewidywać skutki podejmowanych działań.

Z3 Szycie ręczne	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Rodzaje i zastosowanie ściegów ręcznych; • Język branżowy dotyczący szycia ręcznego; • Polecenia ustne lub pisane dotyczące zastosowania techniki szycia; • Źródła wiedzy branżowej, za pomocą których może poznać nieznane techniki.	• Stosować odpowiednie ściegi do zszywanych elementów wyrobu; • Dobierać odpowiednie nici i igły do zszywania elementów wyrobu oraz do zastosowanego ściegu; • Wykonywać odpowiedni ścieg ręczny; • Rozpoznawać i skorygować błędy własne powstałe przy szyciu ręcznym; • Rozpoznawać błędy powstałe na innych stanowiskach i przekazać informację o konieczności ich korekty; • Używać dostępnych źródeł w celu nauczenia się alternatywnej metody pracy.

Z4 Montowanie ozdób i dodatków	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Rodzaje ozdób, dodatków i małych elementów stosowanych podczas produkcji wyrobów szytych; • Sposób montażu ozdób, dodatków i małych elementów stosowanych podczas produkcji wyrobów szytych;	• Wmontowywać różne rodzaje ozdób, dodatków i małych elementów w wyrób za pomocą technik innych niż szycie; • Stosować techniki klejenia termicznego i chemicznego.

• Zasady stosowania klejów do tekstyliów i skór.	

Z5 Szycie maszynowe	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Rodzaje zabiegów technologicznych możliwych do wykonania przy użyciu stebnówki, napownicy, dziurkarki, guzikarki; • Rodzaje możliwych do wystąpienia błędów w pracy maszyny; • Objawy wadliwej pracy maszyny; • Zasady BHP dotyczące pracy z maszyną.	• Wykonywać zabiegi technologiczne za pomocą maszyny stebnowej, guzikarki, dziurkarki; • Rozpoznawać i skorygować błędy własne powstałe przy szyciu maszynowym; • Zatrzymywać wadliwie pracującą maszynę; • Stosować zasady BHP podczas pracy z maszyną.

Z6 Wykonywanie czynności wykończeniowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Etapy produkcji wyrobów szytych; • Zasady estetyki stosowane do wyprodukowanych wyrobów; • Używane w danym zakładzie odzieżowym środki chemiczne do odplamiania; • Zasady użytkowania żelazka parowo-elektrycznego; • Zasady doboru parametrów prasowania do tkaniny lub materiału; • Obowiązujące w danym zakładzie odzieżowym metody składania wyrobów; • Techniki sporządzania prostych raportów o ilości i stanie wyrobów opuszczających stanowisko pracy szwaczki ręcznej w danym zakładzie.	• Oczyszczać wyrób z nitek i pozostałości po szyciu; • Usuwać plamy i zabrudzenia za pomocą środków chemicznych; • Wykonywać prasowanie po wykonanym przez siebie szyciu – tzw. podprasówka; • Usuwać etykiety i oznaczenia naniesione w procesie szycia; • Naklejać i doczepiać etykiety i oznaczenia konieczne do magazynowania lub dystrybucji wyrobu; • Składać wyrób; • Przygotowywać wyrób do pakowania; • Oceniać stan i sporządzać wykaz wyrobów, które przeszły przez stanowisko pracy ręcznej.

3.3. Kompetencje społeczne

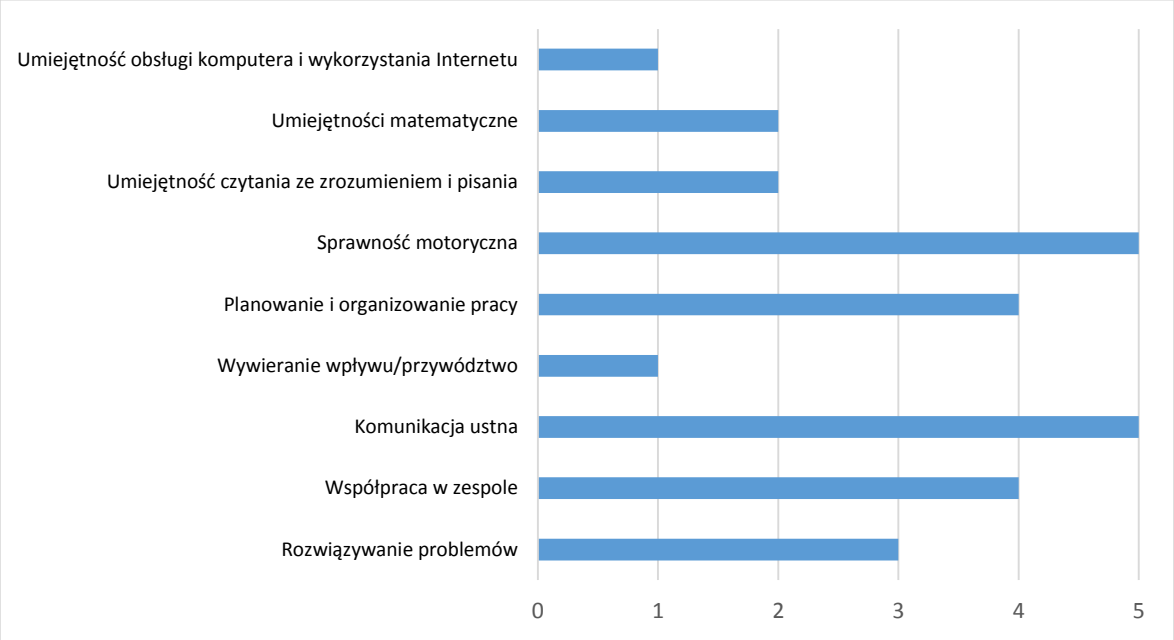
Pracownik w zawodzie **szwaczka ręczna** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań oraz za powierzone maszyny i narzędzia.
- Przestrzegania zasad użytkowania maszyn szwalniczych i korzystania z nich wyłącznie w celach zawodowych.
- Działania samodzielnego i współdziałania w zespole w zorganizowanych warunkach pracy.
- Funkcjonowania w zespole pracowniczym w różnych miejscach i na stanowiskach pracy, nawiązywania i utrzymywania relacji międzyludzkich.
- Sprawdzania jakości pracy własnej i członków zespołu oraz korygowania błędów.
- Samorozwoju, w tym poznawania nowych trendów i technologii w branży odzieżowej.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową oraz przestrzegania tajemnicy zawodowej.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **szwaczka ręczna**.



Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **szwaczka ręczna**

Uwaga:
Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **szwaczka ręczna** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: https://www.kwalifikacje.gov.pl
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Zgodnie z danymi z 2018 r. występuje stałe zapotrzebowanie na **szwaczki ręczne,** tym bardziej, że według badań rynek odzieżowy w Polsce dynamicznie się rozwija (produkcja odzieży typu fast fashion[6], slow fashion[16], rynek usług szycia miarowego[20]). Szwaczka ręczna należy do grupy zawodów deficytowych. W całym kraju dostępne są wolne stanowiska pracy.

Szwaczka ręczna może pracować m.in. w:

- dużych szwalniach,
- średnich i małych zakładach produkcyjno-usługowych,
- zakładach rzemieślniczych,
- atelier krawieckich[2] typu artystycznego,
- salonach ubrań ślubnych i okazjonalnych,
- punktach usługowych,
- sklepach odzieżowych,
- zakładach szyjących futra, kapelusze i czapki,
- instytucjach związanych z występami artystycznymi – rekwizytorniach, teatrach, przy wytwarzaniu filmów, w firmach obsługujących przemysł reklamowy,
- lokalu, w którym mieszka (chałupnictwo, własna działalność gospodarcza typu usługowego).

Ze względu na duże zróżnicowanie branży odzieżowej i duży zakres możliwych do wykonywania prac **szwaczki ręczne** znajdują pracę m.in:

- na obszarach miejskich i wiejskich, gdzie znajdują się szwalnie odzieżowe, tapicerskie, szyjące wyroby ze skóry i z futer,
- w miastach i mniejszych miejscowościach, w których są salony sukien ślubnych i okazjonalnych (duży segment detalicznej branży odzieżowej), pracownie szycia artystycznego oraz zakłady rzemieślnicze,
- w dużych miastach, w których rozwija się luksusowe krawiectwo miarowe – warto zauważyć, że w dużych miastach (np. Warszawa, Trójmiasto, Kraków, Wrocław, Łódź) pojawia się nowy typ klienta: głównie mężczyźni zamawiają szycie na miarę garniturów i koszul w systemie *bespoke* (pełna miara na figurę klienta i szycie ręczne) lub systemie *made to measure* (mierzenie gotowych ubrań wzorcowych i dostosowanie do figury klienta, szycie maszynowe z ręcznymi wykończeniami),
- w dużych miastach, gdzie rozwinął się segment *slow fashion* – produkcja ubrań o charakterze krótkoseryjnym, zindywidualizowanym, wykonanych przez tzw. niezależnych polskich projektantów lub projektantów niszowych, bardzo często wymagających pracy ręcznej.

WAŻNE:
Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
http://oferty.praca.gov.pl

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:
Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:
http://mz.praca.gov.pl
https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe

Barometr zawodów: https://barometrzawodow.pl

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:
Mazowieckie – http://obserwatorium.mazowsze.pl
Małopolskie – https://www.obserwatorium.malopolska.pl
Lubelskie – http://lorp.wup.lublin.pl
Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – http://obserwatorium.wup.lodz.pl
Pomorskie – http://www.porp.pl
Opolskie – http://www.obserwatorium.opole.pl
Wielkopolskie – http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl
Zachodniopomorskie – https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-rynku-pracya
Podlaskie – http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
http://zielonalinia.gov.pl

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:
http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
https://eures.praca.gov.pl
https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu szkolnictwa zawodowego w Polsce nie kształci się w zawodzie **szwaczka ręczna**. Jednakże osoba zainteresowana podjęciem pracy w tym zawodzie może:

- w ramach kształcenia rzemieślniczego zdobyć tytuły czeladnika, a następnie mistrza w pokrewnym zawodzie krawiec, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,
- ukończyć branżową szkołę I stopnia w pokrewnym zawodzie, np. krawiec, pracownik pomocniczy krawca,
- ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy (dla osób dorosłych) w zakresie kwalifikacji właściwych dla wyżej wymienionych zawodów pokrewnych (AU.14 Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych i/lub AU.03 Projektowanie i wytwarzanie prostych wyrobów odzieżowych) oraz potwierdzić je, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą prowadzić:
- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Szkolenie

Pracodawcy najczęściej we własnym zakresie prowadzą przeszkolenie dla pracowników w zawodzie **szwaczka ręczna.** Ponadto na rynku usług szkoleniowych dostępne są oferty kursów/szkoleń z krawiectwa, które pozwalają na uzupełnienie lub rozszerzenie umiejętności w zawodzie szwaczka ręczna.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami

Szwaczka ręczna może również podejmować samoszkolenie na podstawie książek branżowych i hobbystycznych, czasopism, tutoriali internetowych[21].

Przykładowa tematyka szkoleń:
- konstrukcja i modelowanie,
- projektowanie i techniki krawieckie,
- rodzaje tkanin i dodatków.

WAŻNE:
Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:
www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:
https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe
http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod
http://www.zrp.pl

Szkolenia zawodowe:
Rejestr Instytucji Szkoleniowych – http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris
Baza Usług Rozwojowych – https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Inne źródła danych:
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl
Bilans Kapitału Ludzkiego – https://bkl.parp.gov.pl
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – http://www.frse.org.pl, http://europass.org.pl
Learning Opportunities and Qualifications in Europe – https://ec.europa.eu/ploteus

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wysokość wynagrodzenia **szwaczki ręcznej** (2018 r.) zawiera się z reguły w przedziale od wynagrodzenia minimalnego do 3000 zł brutto miesięcznie.

Na wysokość wynagrodzenia ma wpływ głównie lokalizacja zakładu pracy, stopień jakości i skomplikowania produkowanych wyrobów, polityka zarządzania, polityka kadrowa i aktualna kondycja finansowa zakładu pracy.

WAŻNE:
Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:
Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:
http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy

Przykładowe portale informujące o zarobkach:
https://wynagrodzenia.pl/gus
https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach
https://sedlak.pl/raporty-placowe
https://zarobki.pracuj.pl
https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen
https://www.kariera.pl/wynagrodzenia

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **szwaczka maszynowa** możliwości jest zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie pod względem technicznym i organizacyjnym warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O) – istnieje możliwość zatrudnienia osób widzących obuocznie, o prawidłowym lub nieznacznie ograniczonym zakresie pola widzenia oraz z nieznaczną dysfunkcją narządu wzroku, jeśli może być skorygowana odpowiednimi szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi;

- dysfunkcjami narządu słuchu (03-L) – zawód mogą wykonywać osoby słabo słyszące (z wyłączeniem czynności, które muszą być wykonywane w hałasie), jeśli będą miały zapewnione odpowiednie pomoce techniczne oraz właściwie przygotowane środowisko i stanowisko pracy, np. pod kątem stworzenia możliwości percepcji sygnałów alarmowych. W przypadku osób słabo słyszących, od których będzie wymagana komunikacja werbalna, konieczna jest odpowiednia korekcja słyszenia za pomocą aparatu słuchowego. Osoby głuche i głuchonieme mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy warunkowo, po racjonalnym dostosowaniu zakresu zadań, identyfikacji indywidualnych barier, przystosowaniu środowiska i stanowiska pracy w zakresie technicznym i organizacyjnym;
- z dysfunkcją sfery psychicznej (02-P) – mogą pracować w zawodzie pod warunkiem, że praca nie będzie zaburzała ich rytmu dnia i nocy oraz przy zachowaniu zasady równego traktowania pracowników. Osoby z autyzmem/zespołem Aspergera mogą wykonywać prace pomocnicze w małych zespołach. Dodatkowo osoby te powinny być przebadane pod kątem chorób układu trawiennego i immunologicznego, ze względu na częste występowanie dodatkowych dolegliwości w obrębie tych układów. Osoby z nadwrażliwością słuchową lub dotykową powinny unikać tego zawodu. Wymuszona pozycja w trakcie pracy i konieczność dużej sprawności fizycznej w ciągu wielu godzin pracy są wymaganiami trudnymi do spełnienia przez osoby z zespołem Aspergera;
- z dysfunkcją sfery intelektualnej w stopniu lekkim (01-U) – osoby te powinny być uczone konkretnych zadań praktycznych. Osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności intelektualnej powinny pracować w zespole, wykonując na początku proste, nieskomplikowane czynności pod nadzorem. W miarę nabywania doświadczenia mogą mieć powierzane zadania trudniejsze i bardziej złożone. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną potrzebują wsparcia podczas nauki wykonywania konkretnych czynności zawodowych. Pracę mogą wykonywać pod stałym nadzorem i na polecenie osoby trzeciej. Najbardziej efektywną formą adaptacji zawodowej tych osób jest bieżące wsparcie trenera pracy;
- chorych na epilepsję (06-E), jeżeli ryzyko ataków jest możliwe do oszacowania, przy czym należy unikać pracy na podwyższeniu, obsługi maszyn, pracy przy skontrastowanych, powtarzalnych rytmicznie, drobnych wzorach na materiałach;
- z chorobami układu pokarmowego (08-T), z chorobami układu moczowo-płciowego (09-M), z chorobami innymi (11-I) – mogą one pracować w zawodzie po drobnych dostosowaniach stanowiska pracy i rytmu pracy do schorzenia.

WAŻNE:
Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020". W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:
https://ec.europa.eu/esco/portal/home

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation
- **Umiejętności/Kompetencje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/skill
- **Kwalifikacje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień 30.06.2018

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Amaden-Crawford C.: Proste i modne szycie. Łucznik, Wrocław 2011.
- Idryjan-Pajor J.: Materiałoznawstwo odzieżowe. Toruń 2016.
- Ignatowska B.: ABC kroju i szycia. Watra, Warszawa 1990.
- Krawiectwo. Technologia. WSiP, Warszawa 1999.
- Mokranowska D. (red. polskiego wydania): Krawiectwo. Materiałoznawstwo. WSiP, Warszawa 1999.
- Parafianowicz Z.: Szkolny słownik odzieżowy. WSiP, Warszawa 1992.
- Stark E., Lipke-Skrawek Z.: Techniki szycia odzieży. SOP Oświatowiec, Toruń 2014.
- Stark E.: Techniki szycia odzieży – Suplement. SOP Oświatowiec, Toruń 2016.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl
- Info Praca: https://www.infopraca.pl
- Informacje o wynagrodzeniach w zawodzie: https://wynagrodzenia.pl/moja-placa/ile-zarabia-szwaczka
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie krawiec: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/753105.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie pracownik pomocniczy krawca: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/932915.pdf

- Karta charakterystyki zagrożeń zawodowych dla zawodu „krawiec” http://archiwum.ciop.pl/10912.html
- Portal Asystent BHP: https://asystentbhp.pl
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus
- Wyszukiwarka opisów zawodów: http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow
- Wykaz standardów egzaminacyjnych w rzemiośle: https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych
- Związek Rzemiosła Polskiego: https://zrp.pl

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiająca porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.

Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja", „egzaminowanie". Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu", „świadectwa", „certyfikatu".
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	**Akord**	System wynagradzania. Praca jest uzależniona od ilości wykonanej pracy (wytworzonych produktów, wykonanych czynności itp.) lub stopnia wykonania normy pracy oraz od ustalonej stawki za jednostkę wykonanej pracy. W tym systemie wysokość wynagrodzenia pracownika zależy przede wszystkim od wydajności jego pracy.	https://kadry.infor.pl/wynagrodzenie/wynagrodzenie-zasadnicze/73045,Jakie-sa-systemy-wynagrodzen.html [dostęp: 10.07.2018]
2	**Atelier krawieckie**	Pracownia krawiecka, w której szyje się na miarę pojedyncze sztuki odzieży, często o charakterze artystycznym. Część w której przyjmuje się klienta jest utrzymana w niekonwencjonalnym, ale luksusowym i artystycznym stylu. W atelier krawieckim pracuje się metodami rzemieślniczymi, ręcznymi i niekonwencjonalnymi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
3	**Bespoke**	Ekskluzywna metoda szycia na miarę pojedynczych sztuk odzieży. Odzież jest konstruowana na pobrane wymiary z klienta. Odzież jest w całości zszyta i wykończona ręcznie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
4	**Dokumentacja technologiczna**	Zestaw opisów, wykazów, zestawień, uwag umożliwiający powtarzalne odszycie kolejnych sztuk odzieży. Jej budowa i zawartość jest wypracowana indywidualnie przez każde przedsiębiorstwo.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
5	**Dziurkarka**	Maszyna do automatycznego dziergania i przecinania dziurek na guziki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
6	**Fast fashion**	Typ produkcji odzieży, wykonywanej w setkach i tysiącach sztuk. Produkcja typu fast fashion trafia do sprzedaży internetowej, do sieciówek, na bazary, do sieci sklepowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

7	**Guzikarka**	Maszyna do automatycznego przyszywania guzików.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
8	**Igła dziewiarska**	Małe szydełko z zamykanym haczykiem służące do łapania wystających nitek lub żyłek i niewidocznego wrabiania ich w materiał.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
9	**Krawiectwo miarowe usługowe**	Metoda szycia pojedynczych sztuk odzieży na miarę. Odzież jest konstruowana na pobrane wymiary z klienta. Odzież jest zszyta na maszynie, a wykończona ręcznie. Zazwyczaj szyta technikami rzemieślniczymi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
10	**Made to measure (MTM)**	Metoda szycia „półmiarowego". Klient przymierza gotowy, wzorcowy model odzieży odszytej na wymiary zbliżone do jego wymiarów a następnie wprowadza się drobne korekty dopasowujące odzież do wymiarów indywidualnych klienta. Odzież jest zszyta na maszynie, a wykończona ręcznie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
11	**Napownica**	Urządzenie do nabijania elementów, w których występuje połączenie nitowe: oczek, przelotek, guzików przegubowych, nap, zatrzasków.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
12	**Podprasówka**	Krótkie prasowanie już wcześniej prasowanego wyrobu, po wykonaniu na nim jakiejś operacji powodującej nieznaczne jego zmięcie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
13	**Prefabrykaty odzieżowe**	Wszystkie elementy gotowe, które mogą być doszyte, doklejone, przynitowane lub w inny sposób domontowane do wyrobu odzieżowego. Za prefabrykaty uważa się m.in. koronki, taśmy, naszywki, guziki, sprzączki, itp.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
14	**Nożyk do prucia**	Mały ostry nożyk w kształcie litery U do rozpruwania drobnych szwów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
15	**Ryglówka**	Maszyna do automatycznego szycia rygli mocujących szlufki, rozporki, kieszenie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
16	**Slow fashion**	Typ produkcji odzież, wykonywanej w kilku lub kilkudziesięciu sztukach. Jest to odzież o charakterze zindywidualizowanym, unikatowym, artystycznym. Sprzedawana w internecie, na targach odzieży artystycznej, butikach.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
17	**Stębnówka łańcuszkowa**	Maszyna zaliczana do klasy maszyn łańcuszkowych, wyposażona w chwytacze hakowe, szyjąca jedną igłą lub dwiema igłami ściegiem łańcuszkowym, ścieg ten jest elastyczny i zastępuje ścieg stebnowy podczas szycia dzianin (wymagana odporność ściegu na naprężenia) lub podczas szycia tkanin, gdy istnieje potrzeba zastosowania odporniejszego ściegu (szwy boczne w jeansach, stebnowania wierzchnie odzieży roboczej). Od strony wkłucia ścieg wygląda jak typowy ścieg stebnowy, od strony spodniej jest widoczny łańcuszek.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
18	**Stębnówka płaska**	Maszyna wykonująca ścieg prosty. Używana w przemyśle. Zasada jej działania nie różni się od maszyn domowych, mają jednak trwalszą, masywniejszą budowę, są wydajniejsze, szybkobieżne, mechaniczne, częściowo lub całkowicie zautomatyzowane. Stębnówki mogą być typu lekkiego (do szycia bielizny i wyrobów cienkich), typu średniego (do szycia z tkanin średniej grubości np. garnitury, kostiumy), typu ciężkiego np. do szycia odzieży ochronnej, odzieży wierzchniej (grube wełny, futra, skóra).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

19	**System czasowy**	System wynagradzania. Pracownik otrzymuje w nim wynagrodzenie według stałych stawek ustalonych dla określonego czasu pracy. Jest to niezależne od wydajności pracy danego pracownika. Najbardziej popularną formą jest ustalenie stałej stawki wynagrodzenia za przepracowany miesiąc. Wpływ na wysokość stawki wynagrodzenia mają m.in. kwalifikacje pracownika, pełnione przez niego funkcje.	https://kadry.infor.pl/wynagrodzenie/wynagrodzenie-zasadnicze/73045,Jakie-sa-systemy-wynagrodzen.html [dostęp: 10.07.2018]
20	**Szycie miarowe**	Typ produkcji odzieży, wykonywanej w jednej sztuce. Jest to odzież szyta na miarę, a więc zindywidualizowana. Zamówić i zakupić usługę szycia na miarę można w pracowniach rzemieślniczych, punktach usługowych, salonach szycia odzieży, atelier krawieckich.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
21	**Tutoriale internetowe**	Zamieszczone w internecie pliki zawierające: filmiki, opisy, zdjęcia z opisami, webinary, w których metodą „krok po kroku” pokazane jest jak wykonać dany przedmiot lub czynność. Tutorial jest metodą nauki poprzez przykład i dostarcza wszelkich informacji potrzebnych do wykonania danego zadania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

www.psz.praca.gov.pl

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

ISBN 978-83-7789-495-8 [829]